

Рецензија

„Фрагменти о методици наставе српског као страног језика након Другог светског рата“ доц. др Александра Новаковића

Уџбеник „Фрагменти о методици наставе српског као страног језика након Другог светског рата“ доцента Александра Новаковића настао је са идејом обједињавања свих важних информација у вези са научним утемељењем и развојем методике наставе српског као страног језика у другој половини XX вијека. Намијењен је студентима, младим истраживачима и методичарима наставе као водила за сагледавање и разумијевање улоге коју су знајачне институције, догађаји и појединци имали на успостављање и развој методике наставе српског језика као страног.

Уџбеник се састоји од 13 лекција које су, махом, униформно именоване и тиме јасно и прецизно комуницирају свој садржај и циљ: 1. О важности сагледавања историјског развитка (методике) наставе српског као страног језика, 2. Место и значај Института за стране језике у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 3. Место и значај уџбеника *Почетни течај српскохрватског језика* у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 4. Место и значај уџбеника *Српско-хрватски језик 1: почетни течај за странце* у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 5. Место и значај уџбеника *Средњи течај српскохрватског језика* у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 6. Место и значај уџбеника *Српскохрватски језик 2: средњи течај за странце* у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 7. Место и значај зборника радова са два округла стола у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 8. Место и значај радничких и народних универзитета у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 9. Место и значај Међународног славистичког центра у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 10. Место и значај зборника *Међународни састанак слависта у Вукове дане* у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 11. Место и значај уџбеника *Српски језик за странце* проф. Боже Ђорића у развоју (методике) наставе српског као страног језика, 12. Место и значај научног рада професора Милорада Дешића у развоју (методике) наставе српског као страног језика и 13. Континуитет у истраживањима (методике) наставе српског као страног језика. Додатну прегледност и концизност уџбенику дају апстракт и кључне

ријечи које се налазе на почетку сваке лекције, а посебну вриједност у контексту кориштења овог уџбеника у раду са студентима доноси избор питања, задатака и радних налога за практичан рад студената који прате сваку од лекција. Питања и задаци су осмишљени тако да студентску пажњу усмјере на најважније чињенице и закључке који су у свакој појединачној лекцији изнесени, те да их наведу на критичко и систематично промишљање о прочитаном. Такође, сваку од лекција прати одјељак под називом „Задатак за израду пројекта“ који студенте усмјерава на истраживачки приступ обрађеним темама и омогућава им да додатно прошире и утврде своје знање кроз самостално истраживање архивске и библиотечке грађе, интернет извора и дигитализованих издања, при чему се инсистира на критичком промишљању и компаративном сагледавању различитих наставних приступа, уџбеничких рјешења, дисперзивности тема од интереса за развој методике наставе српског језика као страног и сл. На крају сваке лекције наведена је цитирана литература, што читаоцима омогућава даље самостално истраживање.

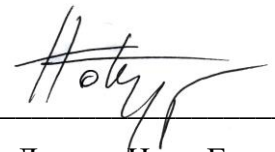
Осим главног дијела који се састоји од наведених лекција, уџбеник садржи предговор у коме аутор износи своју мотивацију за писање овог уџбеника, циљеве које је њиме желио да оствари, али и изазове и потешкоће са којима се приликом истраживања сусрео. Врло јасно наглашава да уџбеник који се налази пред читаоцем не нуди одговоре на сва питања у вези са утемељењем и развојем методике наставе српског језика као страног, те да закључци до којих се дошло отварају много простора за даља истраживања и темељнија испитивања одређених појава и пракси. У поглављу „Уместо закључка“ аутор констатује како је истраживање показало да је у периоду од 1961. до краја 2023. године у предметној области објављено више од четири стотине научних прилога, те како је бројност радова и заступљених тема показатељ да је „данашња методика наставе српског као страног језика чврсто утемељена у србистичкој, славистичкој и глотодидактичкој науци“, те како „[б]удући проучаваоци засигурно имају добре основе са којих ће усмеравати њен будући развој“. Још један значајан и користан сегмент уџбеника свакако представљају „Регистар аутора“ и „Индекс појмова“ који додатно доприносе његовој прегледности и претраживости, те олакшавају читаоцу сналажење у тексту. Тим прије, овај уџбеник могуће је читати интегрално, пратећи хронолошки кључне догађаје и имена која су допринијела развоју саме дисциплине, али и фрагментарно, односно, фокусирајући се само на један аспект или сегмент (значај уџбеника, значај округлих столова и зборника, значај најистакнутијих чланова научне заједнице и сл.) читајући појединачне лекције.

Иако се и самим насловом („фрагменти“) аутор ограђује од свеобухватног приступа анализи овог питања, јасно је да је истраживање спроведено студиозно и систематично, те да нуди заиста широк увид у сам настанак и развој методичке теорије и праксе, наставних

концепата, уџбеника и начина њиховог кориштења, те издвајање методике наставе српског језика као завичајног и нематерњег као посебних поддисциплина крајем прошлог вијека. Аутор је истражујући доступну литературу издвојио најважније чиниоце утемељења ове методичке дисциплине, указујући истовремено на простор и могућности за даља истраживања, те неопходност наставка научне дискусије у вези са могућностима развоја дисциплине. Тиме је не само оправдао наслов свог уџбеника и циљ који је пред себе поставио него и указао на правце у којима будућа истраживања могу да се развијају.

Због свега наведеног, са задовољством препоручујемо рукопис „Фрагменти о методици наставе српског као страног језика након Другог светског рата“ доц. др Александра Новаковића за штампање.

У Бањој Луци, 27. 7. 2024. год.

Доц. др Нина Говедар,

Филолошки факултет

Универзитет у Бањој Луци